

Міністерство освіти і науки України

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С.Сковороди, природничий факультет

Akademia Pomorska w Słupsku
Instytut Biologii i Ochrony Środowiska

II Міжнародна науково-практична конференція

ПРИРОДНИЧА НАУКА І ОСВІТА: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

20-21 вересня 2019

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Харків 2019

5. Серегин И.В. Роль тканей корня и побега в транспорте и накоплении кадмия, свинца, никеля и стронция. Физиология растений. 2008; Т 55. № 1. С. 2–26.
6. Серегин И.В., Иванов В.Б. Является ли барьерная функция эндодермы единственной причиной устойчивости ветвления корней к солям тяжелых металлов. Физиология растений. 1997; Т. 44. –№ 6. С. 922–925.
7. Conn S., Gilliam M. Comparative physiology of elemental distributions in plant. Annals of Botany. 2010. V. 105. P. 1081–1102.

Захарова Д.І., Галій А.І.
ЗАСТОСУВАННЯ ЛЯЛЬКОТЕРАПІЇ ТА МУЗИКОТЕРАПІЇ У
КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ

Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди, м. Харків
e-mail: diana_zaxarova@list.ru

Zakharova D.I. Galiy A.I. USING PUPPET- AND MUSIC THERAPY IN CORRECTION WORK WITH PRESCHOOL CHILDREN WITH GENERAL LOW SPEECH DEVELOPMENT. Summary: Puppet therapy, music therapy, art methods are effective methods of child's emotional and personal development difficulties correction. Through game activities, children have the opportunity to develop hearing memory, engaging in correctional and development work, health care and correction ways.

***Key words:** puppet therapy, speech therapy doll, correctional and development games, music therapy, art methods.*

Досвід використання гри як ефективного методу корекції труднощів емоційно-особистісного розвитку дитини достатньо широко використовується в роботі корекційних педагогів. В ігровій неформальній обстановці дитина дошкільного віку краще засвоює не тільки знання, та отримує дуже багато навичок, звичок, непомітно для себе починає коригувати свою поведінку долати психологічні труднощі.

Існує цілий самостійний напрям, який має назву лялькотерапія – це метод лікування та корекції за допомогою ляльок. Лялька використовується як проміжний об'єкт взаємодії дитини та дорослого.

Логопедична лялька – важлива складова корекційно-розвивальних ігор, необхідна складова для занять з дітьми, які мають мовленнєві труднощі. Вона може допомогти вчителю-логопеду зміцнити психічне здоров'я дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, зменшити хворобливі переживання, пов'язані зі станом мовлення, послабити негативні емоції, досягти емоційної стійкості, знайти віру в свої власні сили, сформувати більш позитивне ставлення до себе та оточуючих, поліпшити соціальну адаптацію.

Логопедична лялька значно підвищує зацікавленість, що полегшує засвоєння дітьми досліджуваного матеріалу, а це, в свою чергу, сприяє активізації пізнавальної та мовленнєвої діяльності дітей із порушеннями мовлення.

За допомогою ігрової діяльності з лялькою, діти мають можливість розвитку слухомовленнєвої пам'яті, включення в корекційно-розвивальну роботу одночасно і зорового, і слухового аналізаторів, формування орального праксису, кінетичних і кінестетичних відчуттів, знаходження правильного положення язика в ротовій порожнині, створення динамічного зорового образу артикуляційних укладів, фіксації чіткості та плавності рухів. З метою підготовки мовленнєвого апарату дітей до постановки звуків, вчитель-логопед спільно з лялькою, за допомогою віршованих форм може проводити артикуляційну гімнастику, що підвищує якість і ефективність її виконання; полегшує сам процес постановки та автоматизації мовленнєвих звуків.

Логопедична лялька сприяє також вихованню артистизму. Діти з мовленнєвими порушеннями часто соромляться, відмовляються розповідати вірші або співати пісню самостійно, а разом з нею із задоволенням роблять це, намагаються стежити за якістю своєї звуковимови, її просодичної складової.

За допомогою логопедичних ляльок успішно вирішуються такі корекційно-розвивальні завдання: формування артикуляційних навичок, формування правильної звуковимови, постановка та автоматизація звуків, формування фонематичного слуху та сприйняття, формування складової структури слова, звукобуквенного аналізу та синтезу, засвоєння лексичних та граматичних засобів мовлення, розвиток навичок зв'язного мовлення, навчання елементам грамоти, розвиток загальної та дрібної моторики, розвиток комунікативних навичок, формування психоемоційного досвіду і розвиток психічних процесів.

Також в корекційній роботі з дітьми із загальним недорозвитком мовлення (ЗНМ) широко застосовується музикотерапія. Музика, як найбільш доступний дитячому сприйняттю вид мистецтва, є потужним стимулом комунікації та інтеграції.

Музикотерапія – ефективний засіб здоров'язбереження та корекції мовленнєвих порушень дошкільнят.

Діти з мовленнєвими порушеннями часто не контролюють своє дихання, витрачаючи його в процесі висловлювання нераціонально, мають швидкий темп мовлення, говорять на вдиху. У них слабо розвинене музично-ритмічне почуття, слухове сприйняття, інтонаційна, ритмічна, мелодійна сторона мовлення, рухова та емоційно-вольова сфера. Нами застосовуються як традиційні, так і альтернативні прийоми музичного впливу для нормалізації емоційного стану, корекції рухових та мовленнєвих розладів в дітей із ЗНМ.

До традиційних прийомів відноситься логоритміка (тісний зв'язок слова, музики та руху), в процесі якої активізується словниковий запас, відпрацьовуються поставлені звуки, закріплюється лексичний матеріал, розвивається м'язова активність та метроритмічне почуття.

Альтернативні музикотерапевтичні прийоми включають в себе: прослуховування класичних творів у виконанні симфонічного оркестру. При правильному підборі музика впливає на психофізіологічний рівень активності організму. Мажорна динамічна мелодія тонізує центральну нервову систему, піднімає настрій та артеріальний тиск, прискорюючи роботу серця, а мінорна мелодійна спокійна музика знімає перезбудження, виконуючи роль релаксації.

Такі заняття допомагають навчити дитину проспівувати голосні звуки (складів) і нот звукоряду на діафрагмальному диханні. Також музикотерапія є актуальною для розвитку дихального апарату, звукоутворення, профілактики бронхо-легеневих захворювань. Методика заснована на взаємозв'язку між голосом, акустичною вібрацією та нервовими центрами. Проспівування заряджає енергією, заспокоює, знімає напругу, є профілактикою стресу.

Звукові ігри з приголосними звуками дозволяють автоматизувати звуки, вдосконалюють дихальну функцію, є оздоровчим засобом при простудних захворюваннях, знімають втому і напругу. Наприклад, ігри «Літак», «Вітер», «Жуки», «Комарики», «Заводимо мотор», «Здувати кульку».

Психотерапевтичну дію мають рухові ритмічні вправи, танці, міміка та жести, вони як і музика є одним із засобів вираження почуттів і переживань. Рух і танок знімають нервово-психічне напруження, володіють психотерапевтичним ефектом.

Ще можна, в цьому ряду, визначити як лікувальні психогімнастичні вправи і етюди під музику. Вправи з поперемінною м'язовою напругою і розслабленням, ігри на усунення негативних емоцій, релаксаційні вправи та етюди з музичним супроводом для розвитку міміки і виразності рухів, зняття напруги.

В корекційній роботі логопед не може не використовувати масаж та самомасаж, а ефективність впливу зростає, якщо проводити його під музику. Під впливом масажу (погладжування, розтирання, розминання) в рецепторах шкіри та м'язах виникають імпульси, які досягають кори головного мозку. Масаж тонізує центральну нервову систему, підвищує її регулюючу роль в роботі всіх систем та органів, має загальнозміцнюючу дію, підвищує тонус, еластичність та скоротливу здатність м'язів, стимулює діяльність нервових центрів. Наприклад, гра «Павучок».

Таким чином, застосування традиційних та альтернативних форм музикотерапії в організованій та самостійній діяльності, режимних моментах сприяє корекції психоемоційних станів і мовленнєвих порушень дітей із ЗНМ, музично-художньому розвитку і профілактиці простудних та інших захворювань.

Серед сучасних форм роботи з дітьми із ЗНМ можна виділити застосування арт-методів. Вони сприяють підвищенню інтересу до логопедичних занять, забезпечують ефективність корекції мовленнєвих порушень, а саме: поповнення та активізації словника, корекції граматичної будови мовлення, розвитку зв'язного мовлення, підвищують мотивацію мовленнєвого спілкування, створюють позитивний емоційний настрій, дають можливість експериментувати на символічному рівні, сприяють творчому самовираженню, розвитку уяви, естетичного досвіду, художніх здібностей в цілому, підвищують адаптаційні можливості дитини до повсякденного життя, знижують втому, негативні емоційні стани, сприяють креативному розвитку дитини.

Необхідно відзначити, що терапія мистецтвом дуже цікава форма роботи з дитиною дошкільного віку, арт-методи дають можливість розкритися кожній дитині, створюють позитивний емоційний настрій, дозволяють експериментувати з почуттями, виражаючи їх у соціально прийнятній формі.

Використання арт-методів допомагає зміцнити пам'ять, розвиває увагу, мислення, сприяє творчому самовираженню, розвитку уяви, естетичного досвіду, художніх здібностей дошкільника.

Арт-методи дуже ефективні в корекції ЗНМ та гармонізації розвитку особистості дошкільника з мовленнєвими порушеннями.

Зуб О. В., Алфімова Л. Д.
ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧОГО ЦИКЛУ

Національна академія Національної гвардії України

e-mail: lenazubka@ukr.net

Zub O.V., Alfimova L.D. FORMATION OF ENVIRONMENTAL THINKING OF FUTURE OFFICERS IN THE PROCESS OF STUDYING THE DISCIPLINES OF THE NATURAL CYCLE. In modern conditions ecological education and education of the person of any age and professions is of great importance. The scientific basis of nature conservation includes various fields of natural and humanitarian knowledge, among them the main place is occupied by ecology, which, in turn, is closely linked with other sciences. Higher education is intended today to show persistence in the education of a new generation, which has a special vision of the world as an object of its constant concern. The awakening of ecological thinking is inextricably linked to the awareness of man of his role on Earth.

Key words: *environmental thinking, future officer, consciousness, culture, ecology*

У даний час, екологічні проблеми взаємодії людини і природи, а також впливу людського суспільства на навколишнє середовище дуже загострилися та набули глобальних масштабів. Планету може врятувати лише діяльність людей, що здійснюється на основі глибокого розуміння законів природи, з урахуванням численних взаємодій в природних угрупованнях, усвідомлення того, що людина - це всього лише частина природи.

Проблема екологічної моралі та етики постає сьогодні не тільки як проблема збереження навколишнього середовища від забруднення та інших негативних впливів господарської діяльності людини на Землі. Це перш за все, свідомий, цілеспрямований, планомірний розвиток, неруйнівна взаємодія людини і природи. Така взаємодія можлива за умов наявності в кожній людині достатнього рівня екологічного мислення, екологічної культури, формування яких починається з дитинства і продовжується все життя.

В сучасних умовах величезне значення набуває екологічна освіта і виховання людини будь-якого віку і професій. Провідними дослідниками проблеми формування екологічного мислення Н. Мамедовим, Ю. Бойчуком, М. Гончаренко, Л. Лук'яною неодноразово зазначалося, що головним результатом процесу становлення даного типу мислення, є формування у кожній людини екологічного світогляду, що дозволяє на практиці застосовувати знання й уміння в галузі екології, відчувати їх велику значущість для людства [1].

Культивування нової свідомості по ставленню до природи - процес тривалий, він безпосередньо пов'язаний з екологічними, соціальними та іншими